

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Bohuslava Hnízдила a soudkyň JUDr. Brigity Chrástilové a JUDr. Milady Tomkové v právní věci **žalobkyně: N. G.**, zastoupena Mgr. Helenou Kohoutovou, advokátkou, se sídlem Za Poříčskou branou 12, Praha 8, proti **žalovanému: Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, poštovní příhrádka 21/OAM, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze č. j. 8 Az 22/2004 - 41 ze dne 2. 12. 2004,

takto:

- I.** Kasační stížnost **se zamítá.**
- II.** Ministerstvu vnitra **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Rozhodnutím Ministerstva vnitra (dále též „žalovaný“) ze dne 20. 1. 2004, č. j. OAM - 951/VL - 19 - P17 - 2002, nebyl žalobkyni udělen azyl podle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále též „zákon o azylu“). Zároveň žalovaný rozhodl, že se na žalobkyni nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 citovaného zákona. V odůvodnění svého rozhodnutí správní orgán uvedl, že žalobkyně v průběhu řízení před správním orgánem vypověděla, že se v zemi svého původu, tj. v Arménii, obávala soukromých osob, které vyhrožovaly její rodině. Správní orgán poukázal na to, že institut azylu slouží k ochraně osob pronásledovaných pro své aktivní politické postoje nebo utlačovaných pro svou rasovou, náboženskou nebo sociální příslušnost. O takový případ se však u žalobkyně podle názoru správního orgánu nejedná, nebylo proto shledáno,

že by žalobkyně splňovala zákonné podmínky pro udělení azylu podle § 12 písm. a) a b) zákona o azylu.

Proti rozhodnutí žalovaného podala žalobkyně v zákonné lhůtě žalobu, kterou napadla rozhodnutí správního orgánu v celém rozsahu. Žalobkyně namítla porušení ustanovení § 3 odst. 3, § 32 odst. 1, § 46 a § 47 odst. 3 správního řádu a dále porušení § 14 a § 91 zákona o azylu.

O žalobě rozhodl Městský soud v Praze rozsudkem č. j. 8 Az 22/2004 - 41 ze dne 2. 12. 2004 tak, že žalobu zamítl. V odůvodnění svého rozhodnutí městský soud se podrobně zabýval jednotlivými námitkami žalobkyně a dospěl k závěru o jejích nedůvodnosti.

Proti tomuto rozsudku městského soudu podala žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) kasační stížnost z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 a), d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“). Poukázala na to, že ze zákona o azylu ani z Úmluvy o právním postavení uprchlíků žádným způsobem nevyplývá, že neschopnost či neochota státu poskytnout svému občanovi ochranu musí vyplývat z rasy, národnosti, náboženství, příslušnosti k sociální skupině či ze zastávání určitých politických názorů tohoto jedince. Podle stěžovatelky je tedy zcela irelevantní, z jakého důvodu státní moc pronásledování trpí, či z jakého důvodu není schopna ochranu před takovým jednáním zajistit. Stěžovatelka se domnívá, že po ní nelze spravedlivě požadovat, aby vyčkala vyřízení poslední její stížnosti adresované příslušným policejním orgánům, když ani předchozí stížnosti nebyly doposud vyřízeny a nic nenasvědčovalo tomu, že by vyřízeny být měly. Naopak skutečnost, že by v Arménii dále vyčkávala na vyřízení svého podnětu policií, by ve své podstatě dokonce popírala, že jí v této zemi hrozí pronásledování a musí ji proto opustit. Stěžovatelka vychází z toho, že ve své zemi původu byla pronásledována, neboť její dcera byla podezírána, že způsobila smrt jednoho mladíka. Pronásledována tak byla pro příbuzenský poměr ke své dceři. Sama se ničeho nedopustila, i když tedy nepopírá, že pronásledování její dcery nebylo motivováno důvody stanovenými zákonem a Úmluvou, v jejím případě již jediným důvodem jejího pronásledování byla skutečnost, že ona a její dcera tvoří jednu rodinu. Z dostupné judikatury Nejvyššího správního soudu vyplývá, že rodinu lze podřadit pod pojem sociální skupina (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 5 Azs 187/2004 - 49 z 26. 8. 2004). Z uvedeného tedy podle stěžovatelky vyplývá, že pronásledována byla pro příslušnost k sociální skupině, tedy pro jeden z důvodů taxativně stanovených zákonem o azylu. V další části své kasační stížnosti se stěžovatelka podrobně zabývala otázkou udělení azylu z humanitárních důvodů ve smyslu § 14 zákona o azylu a v této souvislosti poukazuje na některá rozhodnutí krajských soudů, z nichž cituje. Je toho názoru, že výrok žalovaného o neudělení azylu její osobě podle § 14 zákona o azylu není rozhodnutím v rámci diskrece (volného uvážení), ale libovůlí. Žalovaný tedy nejen že nezjistil přesně a úplně skutečný stav věci, napadené rozhodnutí správního orgánů navíc neobsahovalo ani úvahu na základě které žalovaný hodnotil jím konstruovaný skutkový stav. Stěžovatelka proto navrhla zrušení rozsudku Městského soudu v Praze a zároveň požádala o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

Ve vyjádření ke kasační stížnosti žalovaný popírá oprávněnost podané kasační stížnosti, neboť se domnívá, že jak jeho rozhodnutí ve věci azylu ve všech částech výroku, tak i rozsudek soudu, byly vydány v souladu s právními předpisy. I pro řízení o kasační stížnosti odkázal správní orgán na správní spis, zejména na vlastní podání a výpovědi, které stěžovatelka učinila během správního řízení, a na vydané rozhodnutí.

Nejvyšší správní soud přezkoumal kasační stížností napadené rozhodnutí Městského soudu v Praze v mezích důvodů uplatněných ve smyslu § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s. a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Stěžovatelka v kasační stížnosti především uplatnila stížnostní důvod podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Podle tohoto ustanovení lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Nesprávné posouzení právní otázky spočívá buď v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikován nesprávný právní předpis, popř. je sice aplikován správný právní předpis, ale tento je nesprávně vyložen.

Poskytnutí azylu je zcela specifickým důvodem pobytu cizinců na území České republiky a nelze jej zaměňovat s jinými legálními formami pobytu cizinců na území České republiky, tak jak jsou upraveny např. v zákoně č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR. Azyl je výjimečný institut konstruovaný za účelem poskytnutí ochrany tomu, kdo z důvodů v zákoně stanovených pocítuje oprávněnou obavu z pronásledování ve státě, jehož je občanem. Azyl jako právní institut není (a nikdy nebyl) univerzálním nástrojem pro poskytnutí ochrany před bezprávím, postihujícím jednotlivce nebo celé skupiny obyvatel (srov. sp. zn. IV. ÚS 12/04). Důvody pro poskytnutí azylu jsou zákonem vymezeny poměrně úzce a nepokrývají celou škálu porušení lidských práv a svobod, které jsou jak v mezinárodním, tak ve vnitrostátním kontextu uznávány. Institut azylu je aplikovatelný v omezeném rozsahu, a to pouze pro pronásledování ze zákonem uznaných důvodů, kdy je tímto institutem chráněna toliko nejvlastnější existence lidské bytosti a práva a svobody s ní spojené, třebaže i další případy vážného porušování ostatních lidských práv jsou natolik závažné, že by na ně taktéž bylo možno nahlížet jako na pronásledování.

Podle § 12 zákona o azylu se azyl cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště. Podle § 12 zákona o azylu se azyl udělí cizinci, který má mimo jiné odůvodněný strach z pronásledování z důvodu příslušnosti k určité sociální skupině ve státě, jehož občanství má, nebo ve státě jeho posledního trvalého bydliště. Pro udělení azylu z uvedeného důvodu je tedy třeba, aby u žadatele o azyl byly naplněny dvě základní podmínky. První podmínkou je odůvodněný strach z pronásledování. Stěžovatelka se domnívá, že tato podmínka je v jejím případě splněna. Podle § 2 odst. 5 zákona o azylu se za pronásledování považuje ohrožení života nebo svobody, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání, pokud jsou prováděna, podporována či trpěna úřady ve státě, jehož je cizinec státním občanem nebo státu posledního trvalého bydliště v případně osoby bez státního občanství, nebo pokud tento stát není schopen odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před takovým jednáním. Druhou podmínkou, kterou zákon o azylu vyžaduje, je odůvodněný strach z pronásledování z důvodu příslušnosti k určité sociální skupině. Stěžovatelka má za to, že i tato podmínka je u ní naplněna, což dovozuje svou příslušnost k sociální skupině, kterou tvoří ona se svojí dcerou v rámci rodiny. Toto tvrzení však stěžovatelka uplatnila až v podané kasační stížnosti, v řízení před správním orgánem a krajským soudem neuváděla, že by pro svou příslušnost k takto označené sociální skupině byla jakkoliv pronásledována, a proto se Nejvyšší správní soud touto námitkou s ohledem na ustanovení § 109 odst. 4 s. ř. s. nemůže zabývat. I kdyby však rodinu bylo možno považovat za sociální skupinu, v daném případě je pronásledování stěžovatelky

prováděno soukromými osobami a nikoliv ze strany státu, přičemž v průběhu řízení před správním orgánem nebylo ze strany stěžovatelky ani tvrzeno, že by uvedené pronásledování bylo podporováno či trpěno úřady zemí jejího původu.

Pokud stěžovatelka poukazovala na rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 5 Azs 187/2004 - 49, z něhož vyplývá, že rodinu lze podřadit pod pojem sociální skupina, lze uvést, že v uvedeném rozsudku se soud pouze zabýval výkladem otázky, co lze zahrnout pod pojem „příslušnosti k určité sociální skupině“, v konkrétní věci však nedospěl k závěru, že by rodinu bylo možno podřadit pod pojem sociální skupina.

Ve shodě s Městským soudem v Praze má Nejvyšší správní soud za to, že žalovaný o žádosti stěžovatelky na udělení azylu rozhodl na základě dostatečně zjištěného skutečného stavu věci. Lze rovněž souhlasit s tím, že závěr rozhodnutí žalovaného o tom, proč stěžovatelkou uváděné důvody nezakládají nárok na udělení azylu, pak správní orgán na základě zjištěného skutečného stavu věci v souladu se zákonem o azylu dostatečně odůvodnil. Nejvyšší správní soud se plně ztotožnil se závěry městského soudu a shodně s tímto soudem má za to, že stěžovatelkou uváděné důvody pro udělení azylu nelze zařadit pod žádný zákonný důvod, pro který lze podle zákona o azylu žadateli azyl udělit, anebo jinak řečeno, na jehož základě je na udělení azylu právní nárok. Podle názoru Nejvyššího správního soudu tak městský soud právní otázku v předcházejícím řízení posoudil správně. Takzvaný humanitární azyl podle § 14 zákona o azylu lze udělit pouze v případě hodného zvláštního zřetele, přičemž zákon nestanoví podmínky pro jeho udělení. Proto na něj není právní nárok a zůstává tak pouze na režimu správního uvážení posoudit důvody žadatele o azyl. Jak vyplynulo ze správního spisu, žalovaný zkoumal, zda v případě stěžovatelky nebyly dány důvody pro udělení humanitárního azylu a dospěl k závěru, že tomu tak není. Udělení azylu je na volné úvaze příslušného správního orgánu a rozhodnutí o něm přezkoumává soud pouze v omezeném rozsahu. Správní orgán řádně zjistil a posoudil jak osobní situaci stěžovatelky, tak i stav v její zemi, a pokud sám z toho nedovodil důvody pro udělení humanitárního azylu, je takové rozhodnutí v jeho pravomoci.

Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že se městský soud napadeným rozsudkem nedopustil nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky v předcházejícím řízení ve smyslu § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Městský soud v Praze svůj rozsudek dostatečným způsobem odůvodnil, takže Nejvyšší správní soud neshledal tento rozsudek nepřezkoumatelným pro nedostatek důvodů rozhodnutí (§ 103 odst. 1 písm. d/ s. ř. s.).

Ze všech uvedených důvodů Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

Za této procesní situace, kdy Nejvyšší správní soud o kasační stížnosti rozhodl, se z důvodu nadbytečnosti již samostatně nezabýval návrhem na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti. Stěžovatelka, která neměla v tomto řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s. ř. s.). Žalovaný žádné náklady neuplatňoval a Nejvyšší správní soud ani žádné mu vzniklé náklady ze spisu nezjistil, a proto bylo rozhodnuto tak, že Ministerstvu vnitra se náhrada nákladů řízení nepřiznává.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejdou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 9. března 2006

JUDr. Bohuslav Hnízdl
předseda senátu